

۳۶ قطعہ از

حمید الشہیدی

گزینش و گردآوری
سعید انصاری

نت نگاری
سیدسینا حسینی

۳۶ قطعه از
حمید الشهدی

نت‌نگاری
سیدسینا حسینی

گزینش و گردآوری
سعید انصاری

گزینش قطعات و گردآوری : سعید انصاری
نت‌نگاری : سیدسینا حسینی
تصحیح نت‌ها : سعید انصاری
نت‌نویسی کامپیوتری : سعید انصاری
طرح جلد و صفحه بندی : سیدسینا حسینی

پیش‌گفتار

نگارش و ویرایش کتاب حاضر از مهرماه ۱۳۸۹ آغاز و تا خردادماه ۱۳۹۰ به طول انجامید. پس از آن جهت نشر آن به تکاپو افتادیم. اما راه به جایی نبردیم. چند سالی کتاب بایگانی شد تا در فرصتی مغتنم به شکلی آبرومند چاپ و به دست علاقه‌مندان برسانیم. نه فرصتی شد نه اغتنامی! دو راه در برابر خود می‌دیدم: یکی صبر بود و انتظار تا شاید کتاب به چاپ برسد و دیگری ارائه نسخه الکترونیکی کتاب به علاقه‌مندان. اکنون پس از ۳ سال، که از انتظار جز خمودگی انگیزه‌ها مان چیزی نصیبمان نشد، اقدام به نشر نسخه الکترونیکی کتاب کرده‌ایم تا به دست علاقه‌مندان رسیده و مورد استفاده قرار دهند. تا چه قبول/فتد و چه در نظر آید.

بسیار گفته‌اند، ما نیز می‌گوییم: استفاده از مطالب این کتاب با ذکر منبع بلامانع است... رعایت این نکته با شما.

سعید انصاری

سیدسینا حسینی

پاییز ۱۳۹۳

درباره حبیب الله بدیعی

- ۱۳۱۲ چهارمین روز از فروردین ماه ۱۳۱۲ تولد در سوادکوه مازندران و در خانواده ای با چهار برادر و دو خواهر.
- ۱۳۱۶ عزیمت به ساری همراه خانواده. در همین دوران با شنیدن صفحه های موسیقی از گرامافون بویژه نوای ویلن زنگ شتر استاد ابوالحسن صبا عاشق موسیقی شد.
- ۱۳۲۰ عزیمت به تهران همراه خانواده.
- ۱۳۲۶ شروع فراگیری ویلن نزد لطف الله مفخم پایان به تشویق عموی و به مدت سه سال. همچنین در همین سال ها متد اروپایی را نزد نوازنده ای قفقازی به نام جینگوزیان آموزش دید.
- ۱۳۲۹ اجرای ویلن در رادیو ارتش.
- ۱۳۳۰ عضویت در ارکستر ابراهیم منصوری و اجرای تکنوازی در رادیو ایران.
- ۱۳۳۱ ساخت موسیقی فیلم ولگرد. وی در سالهای بعد برای فیلم های: خورشید می درخشد، هفده روز به اعدام، بازگشت به زندگی و ... موسیقی می سازد.
- ۱۳۳۲ تکمیل آموخته ها در محضر ابوالحسن صبا به مدت دو سال.
- ۱۳۳۳ تشکیل ارکستری کوچک و اجرای برنامه در رادیو.
- ۱۳۳۷ دعوت به برنامه گل ها. در این سالها دوره لیسانس رشته زمین شناسی از دانشکده علوم را نیز به پایان رساند.
- ۱۳۴۳ عضو شورای موسیقی شد.
- ۱۳۴۵ در سمت معاونت اداره رادیو تهران و سپس معاونت اداره موسیقی نشست.
- ۱۳۴۶ رئیس اداره موسیقی رادیو شد.
- ۱۳۵۱ عضو شورای واحد موسیقی شد که تا سال ۱۳۵۸ ادامه داشت. همچنین در این سالها رهبر ارکسترهای شماره ۲، ۴، ۶ رادیو و ارکستر باربد بود.
- ۱۳۶۲ بازنشستگی.
- ۱۳۶۵ جراحی قلب.
- ۱۳۷۱ در بیست و هفتمین روز از پاییز این سال در ۵۹ سالگی درگذشت و در امامزاده طاهر کرج به خاک سپرده شد.

تاریخچه ویلن در ایران

سعید انصاری

نخستین کسی که موسیقی و ساز غربی را بطور رسمی به ایران وارد کرد «آلفرد ژان باتیست لومر» فرانسوی بود. وی در ۲۵ دی ۱۲۲۰ در «ارسورلالی» فرانسه دیده به جهان گشود و در ۴ اسفند ۱۲۸۵ در تهران دیده از جهان فرو بست. در سال ۱۲۴۷ هجری خورشیدی در زمان پادشاهی ناصرالدین شاه قاجار به ایران آمد تا به دانشجویان بخش موسیقی دارالفنون آموزش دهد. همچنین او سازنده از او قطعه ای به جا مانده که چند سال قبل پیمان سلطانی آن را تنظیم و بیژن ترقی شعری بر روی آن نوشت که امروزه به نام نخستین سرود ملی مشهور شده است.

پس از لومر می توان نوازندگان ویلن در ایران را به پنج نسل تقسیم کرد:

نسل یکم: دوره اواخر قاجار	حسین اسماعیل زاده: ؟ - ۱۳۲۰ او در اصل نوازنده کمانچه بوده و به سبب نزدیکی این دو ساز بیشتر نوازندگان نسل بعدی ویلن نزد او مشق ویلن کردند.
	حسین هنگ آفرین: ۱۲۵۵-۱۳۳۱ دانش آموخته موسیقی نزد موسیو لومر است و ردیف ماهر میرزا عبدالله را با ویلن نواخته و سالار معزز آن را نوشته و در برلین نیز چاپ شده است.
	تقی دانشور (اعلم السلطان): ۱۲۵۸-؟ در مدرسه دارالفنون زیر نظر لومر موسیقی و سپس با شاگردی موسیو دووال ویلن را آموخت. وی برای مدتی نزد حسین خان اسماعیل زاده و میرزا عبدالله دوره های ردیف موسیقی را آموخت.
	جهانگیر مراد (حسام السلطنه): ۱۲۶۰ - ۱۳۴۰ با شنیدن ویلن سیاوش خان شیفته ساز شد و پس از آن از تقی دانشور خواست به او ویلن بیاموزد. از معروفترین کارهای وی تصنیف دشتی (در سال قحطی ۱۲۹۶)، تصنیف ای کبوتر در ابوعطا و باد صبا در شوشتری است که هر سه تصنیف بر روی اشعاری از ملک الشعرا بهار ساخته شده اند.

نسل دوم: دوره پهلوی اول	رضا محجوبی: ۱۲۷۷-۱۳۳۳ او شاگرد ابراهیم آژنگ بوده و نخستین ویلن نوازی است که آثار او به جا مانده. از ساخته‌های معروف او یکی رنگ دشتی است که بعدها بر روی آن شعر «دیدم رویش ...» سروده شد و دیگری رنگ ابوعطاست. شاگردان بنام او مجید وفادار و روح الله خالقی هستند؛ همچنین او برادر نوازنده بنام پیانو مرتضی محجوبی است.
	ابوالحسن صبا: ۱۲۸۱-۱۳۳۶ او شاگرد حسین هنگ آفرین و کلنل علی نقی وزیری است. نخستین ردیف ساز ویلن بوسیله او نگارش شد و قطعات و چهارمضرب‌های زیبایی برای ویلن ساخته است مانند: تمرین دشتی، زرد ملیحه، کاروان، رقص قاسم آبادی، زنگ شتر، دوضربی بیات ترک، به زندان و بنام ترین نوازندگان ویلن نسل بعدی شاگرد او بوده اند از جمله: مهدی خالقی، علی تجویدی، همایون خرم، حبیب الله بدیعی، اسدالله ملک و
	روح الله خالقی: ۱۲۸۵-۱۳۴۴ او شاگرد رضا محجوبی و علینقی وزیری بود و کتاب آموزش ویلن نگاشته شده او هنوز در هنرستان موسیقی درس داده می‌شود. شهرت او بیشتر به سبب آهنگسازی، تنظیم و رهبری ارکستر می‌باشد. از تصنیف‌های بنامی که او ساخته عبارتند از: ای ایران، آذربایجان، بهار دلنشین، حالا چرا و
	حسین یاحقی: ۱۲۸۵-۱۳۴۷ او شاگرد حسین اسماعیل‌زاده و در اصل کمانچه‌نواز بود. شاگرد و خواهر زاده بنامش پرویز یاحقی است. تصنیف معروف او جوانی (ای جوانی رفتی ز دستم ...) می‌باشد. نواخته‌های ویلن وی در برخی از صفحات و نوارهای دهه ۱۳۳۰ موجود است.
نسل سوم: دوره رادیو	مجید وفادار: ۱۲۹۱-۱۳۵۷ شاگرد رضا محجوبی بود و تصانیف و قطعات شناخته شده او: شب جدایی، فراغ دوست، مرا ببوس، گلنار، زهره، شمع شبانه، گل اومد بهار اومد و ... می باشند.
	مهدی خالقی: ۱۲۹۸-۱۳۶۹ وی سبکی رمانس گونه داشت. تا جایی که نوازندگانی چون پرویز یاحقی و حبیب الله بدیعی خود را تا حدی متأثر از وی می دانستند. همچنین او نخستین نوازنده ایرانی بود که در خارج از مرزها به اجرای برنامه پرداخت و در رادیو دهلی (هند) نوازندگی ویلن کرد. تصنیف «آمد نو بهار» وی معروف است.
	عباس شاپوری: ۱۳۰۲-۱۳۸۴ شاپوری خود سازنده ویلن بود و جالب اینکه ویلن را با دست چپ می نواخت و گاهی در سبک نوازندگی به لحن عربی هم تمایل داشت. از تصنیف های او: نیلوفر و تک درخت شناخته شده‌تر هستند.

نسل چهارم: دوره برنامه گله	علی تجویدی: ۱۲۹۸ - ۱۳۸۴ تجویدی شاگرد ابوالحسن صبا بود. تصانیف پشیمانم، رفتم و بار سفر بستم، رفتم که رفتم، آشفته حالی، سنگ خارا، کودکی، رسوا شد دلم و ... و دهها تصنیف مشهور دیگر ساخته او هستند و به همین سبب بیشتر آهنگسازی ایشان شهرت دارد. ایشان یک دوره ردیف ویلن نیز نگارش کرده اند.
	همایون خرم: ۱۳۰۹ او نیز مانند تجویدی شاگرد ابوالحسن صبا و یکی از بهترین تصنیف سازان موسیقی ایرانی به شمار می آید. آهنگهای اشک من هویدا شد، طاقتم ده، امشب در سر شوری دارم، تو ای پری کجایی و ... ساخته وی هستند. او در نواختن ملودی های ضربی زیبا نیز توانایی خاصی دارد. همچنین یک دوره ردیف ویلن نیز از او به چاپ رسیده است.
	حبیب الله بدیعی: ۱۳۱۲ - ۱۳۷۱ او نیز از شاگردان ابوالحسن صبا است و بیشتر تکنوازی های برنامه گله بوسیله او و یاحقی انجام شده است. تکنیک نوازندگی و آرشه کشی او در میان نوازندگان ایرانی کم نظیر است. آهنگهای نرگس شیراز، کعبه دلها، نور خدا و ... ساخته او هستند.
	پرویز یاحقی: ۱۳۱۵ - ۱۳۸۵ بسیاری او را برترین نوازنده ویلن تاریخ موسیقی ایرانی می دانند. وی در کنار سبک صبا و شاگردانش سبکی تازه بر پایه چهارمضرب ها و جمله های تازه ای بنا کرد که دوستداران بسیار دارد. آهنگهای سرو و بید، بیداد زمان، امید دل من و ... و دهها تصنیف زیبای دیگر ساخته او هستند.
	اسدالله ملک: ۱۳۲۰ - ۱۳۸۰ او در دوره پایانی برنامه گله به این برنامه پیوست و همچنین پس از انقلاب نیز فعالیت های چشمگیری داشت. توانایی ویژه او در بکارگیری سیم اول ویلن و سرعت پنجه و نوع آرشه کشی خاص او می باشد. آهنگ بی کلام گریه لیلی او مشهور همگان است. همچنین او ترانه هایی با سبک و تنظیم به روزتری نسبت به پیشینیان ویلن نواز خود ارائه کرد مانند: جدایی تو، مرغ شباهنگ، جان عاشق و ...
نسل پنجم: دهه پنجاه	شاپور نیاکان: ۱۳۰۵ - ۱۳۷۲ از نوازندگان خوب ویلن هستند و بیشتر در بخش موسیقی فیلم فعالیت می کردند. مانند: مستی عشق، یک نگاه، دزد عشق، گرداب، چهره ی آشنا، میهن پرست، دختر چوپان، چهارراه حوادث، مهتاب خونین و دست تقدیر.
	سیاوش زندگانی: ۱۳۲۱ - ۱۳۸۲ او از دوستداران سبک یاحقی بود و در کنار آن تکنیک های روز آرشه کشی را بویژه در اجراهای زنده به نمایش می گذاشت. وی همچنین نوازنده کمانچه نیز محسوب میشد.

مجتبی میرزاده: ۱۳۲۴-۱۳۸۴	
در نوجوانی و در زادگاهش کرمانشاه بدون آموزگار شروع به تمرین با ویلن می کند. سپس در اردوی رامسر در ویلن مقام اول را کسب می کند. در سال ۱۳۳۹ در رادیو کرمانشاه شروع به کار می کند. وی در پرداخت موتیف‌های کوچک در بین قطعه و تصنیف‌ها در استودیوهای ضبط توانایی خاصی داشت.	
شهرام فسازاده: ۱۳۳۲	
ایشان شاگرد و پیرو سبک حبیب الله بدیعی است.	

در مجموع در میان نوازندگان نامبرده کارشناسان نسل سوم را قله این هنر می دانند و البته امروزه بیشتر سبک سه نفر در نوازندگی ویلن ایرانی، بوسیله هنرجویان دنبال می شود: پرویز یاحقی، اسدالله ملک و حبیب الله بدیعی.

* پرویز یاحقی شناخته شده ترین نوازنده ویلن ایرانی است.

از ویژگی های مهم ساز او:

- ۱ - به کار بردن سیم های بم ساز.
- ۲ - گلیساندوهایی که نوعی اثر انگشت وی در نوازندگی و مورد علاقه شنوندگان است.
- ۳ - ملودی های غیر تکراری که در بداهه نوازی های او بسیار است.

* اسدالله ملک دیگر نوازنده شناخته شده ایرانی است که هر چند کارشناسان آن سالها بر این باور بودند که پس از یاحقی و بدیعی دیگر هنرمندی که حرف تازه ای در ویلن داشته باشد پدیدار نخواهد شد ولی او توانست سبک تازه ای ایجاد کند.

از ویژگی های مهم ساز او:

- ۱ - به کار بردن سیم اول ویلن.
- ۲ - انگشت گذاری بسیار سریع.
- ۳ - بکار بردن آرشه های کوتاه.

* حبیب الله بدیعی را دوستدارانش بهترین ویلن نواز ایرانی می دانند اما بین مردم و حتی هنرجویان ناشناخته مانده است. ساز او و پرویز یاحقی حدود ۲۰ سال از اواسط دهه ۳۰ تا اواخر دهه ۵۰ در رادیو ایران و به ویژه برنامه گلها، موسیقی ایرانی و تکنوازان گوشنواز مردم ایران و بی رقیب بوده اند. حتی سبک کم نظیر ویلن نوازی این دو نفر بر دیگر نوازندگان زمانه خود تاثیر آشکاری داشت برای نمونه می توان ویلن تجویدی را در دوره آغاز و پایان گلها مقایسه کرد.

ویژگی های ساز او:

این بخش از مشخصه ساز وی بیشتر جنبه روان شناسی دارد، که ابتدا به این بخش از مشخصه ساز وی می-پردازیم.

آرامش: در جمله پردازی های او کشش و سکوت های مناسبی وجود دارد که نوعی احساس آرامش خاطر، به شنونده منتقل می کند. (گویا این مورد برگرفته از طبیعت زادگاهش سواد کوه مازندران است) البته ناگهان سرعت انگشت و آرشه وی تغییر می یابد.

رومانس نوازی: برای نشان دادن رومانیک بودن سبک ویلون بدیعی می توان به اجراهای وی در بیات اصفهان، ماهور و شور اشاره کرد که شور خاص عاشقانه ای به مخاطب منتقل می کند.

تأثیر پذیری از مکتب استادش ابوالحسن صبا: برای ادای احترام به استادش ابوالحسن صبا گاهی در بین نوازندگی از ردیف صبا بویژه در مایه دشتی استفاده می کرد.^۱

حالت: از حالات تغییر صدا و نوانس مانند: فورته و پیانو و فلاوژله و ... بجا بکار می برد. همچنین تغییر سرعت نواخت از آرام تا تند در چهارمضربها که قدرت تکنیکی او را بیان می کند باعث ایجاد هیجان خاصی در شنونده می شود.

محلی نوازی در دشتی: همانطور که گفته شد او تحت تأثیر طبیعت زادگاهش بود و به همین سبب گاهی در نواخته های او بویژه در مایه دشتی رگه های از موسیقی محلی شنیده می شود.

تنوع در نوازندگی: او در جمله پردازی فقط جمله های زیبا را می نواخت بطوریکه حتی نمی توان یکی از آنها را نازیبا و اضافی دانست بطوریکه شنونده هرگز از شنیدن آنها خسته نمی شود. ولی از طرفی همین پرهیز او از نواختن جمله های پراکنده سبب شده که تا حدی جملات او به گوش تکراری و آشنا بیاید.^۲

آرشه

تکنیک آرشه کشی: به سبب یادگیری موسیقی کلاسیک برای نمونه در بکاربردن تمام طول آرشه، تعویض آرشه و پوزیسیون مهارت بسیار داشت.

آرشه پراکنی های متفاوت: در میان ویلنست ها کسی که بیشترین استفاده را از این تکنیک می کرد او بود. این روش جدا از تمرکز و دقت ذهنی به هماهنگی بسیار زیاد بازو و مچ دست راست نوازنده نیز ویلن نیاز دارد.

تعویض آرشه: بر اثر تمرین زیاد، هنگام تعویض شدن آرشه او به هیچ وجه مشخص نبود و به این سبب مایه شگفتی و اشتباه برای شنوندگان او بود که چگونه فقط با یک آرشه برخی ملودی ها نواخته می شد؟! دلیل این مساله این بود که هرگز بین قدرت ته آرشه و سر آرشه تفاوتی احساس نمی شد و صدا قوی و ضعیف نمی شد،

^۱ - در مورد تسلط وی به ردیف صبا نواب صفا گفته است که پس از مرگ صبا چون نواخته ای از او در رادیو موجود نبود تنها او از میان شاگردان صبا اعلام آمادگی کرد و بدون تمرین و با مهارت زنگ شتر را نواخت و به نام صبا از رادیو پخش شد.

^۲ - البته آنچه که نادرست بداهه نوازی نامیده می شود در اصل نتیجه سالها تمرین و سپس گزینش فی البداهه ملودیهای است که در این تمرین های طاقت فرسا در پس زمینه ذهن نوازندگان بزرگ جالفتاده است. در این مورد به جرات می توان گفت که پرویز یاحقی، حسن کسایی و جلیل شهناز دارای بیشترین جمله و ملودی های غیر تکراری و زیبا هستند.

در صورتی که معمولاً آرشه هنگامی که به ته برسد باید پرقدرت و در سر آن لطیفتر و ضعیفتر باشد. در این مورد کاملاً با سبک یاحقی و ملک که مثلاً تحریرهای تند را با آرشه‌های جداجدا اجرا می‌کردند تفاوت داشت.

کیفیت صدا: صدای آرشه طولانی و بدون شکست، کاملاً شفاف و بدون خش او قابل توجه است. و یک تمرین تکنیکی خوب برای نوازندگان ویلن می‌باشد.

تعویض سیم: برای تغییر در حالت صدا و همچنین ایجاد سوز در فرصت‌های مناسب بهره می‌کرد.

مرکب نوازی: بیشتر ردیف نوازان از مدولاسیون‌هایی استفاده می‌کنند که در ردیف جای گرفته است ولی از او بسیار شنیده شده که برای نمونه در دستگاه شور به مایه‌های سه‌گاه و شوشتری و ... اشاره‌های مناسبی کرده‌اند و سپس به آرامی در مایه اصلی فرود آمده‌اند.

در این‌جا ضروری است که به معرفی آثار نشریافته حبیب‌الله بدیعی بپردازیم. ضمن این‌که در این کتاب به این آثار نیز ارجاع داده شده است.

آلبوم‌های بدیعی:

سدره ۱: ماهور - چهارگاه - دشتی - اصفهان.

سدره ۲: بیات زند - چهارگاه - شور.

سدره ۳: دشتی - اصفهان.

برگ سبز ۱: شور - شوشتری - دشتی - ماهور.

برگ سبز ۲: ابوعطا - افشاری - چهارگاه - بیات زند.

برگ سبز ۳: شوشتری - سه‌گاه - دشتی - شور.

برگ سبز ۴: دشتی - افشاری - سه‌گاه - بیات زند.

برگ سبز ۵: شوشتری - دشتی - شور - سه‌گاه.

برگ سبز ۶: همایون - بیات زند.

برگ سبز ۷: چهارگاه - اصفهان.

چهره‌های ماندگار: سه‌گاه.

نوای ناب: ماهور - اصفهان - شوشتری - شور - سه‌گاه - ابوعطا.

چون آثار این مجموعه برگزیده‌ای از نواخته‌های بدیعی هستند و حتماً دوست‌داران ساز وی خواهان شنیدن آثار بیشتر وی هستند در این بخش به معرفی نواخته‌های ایشان در برنامه تکنوازان به تفکیک دستگاه می‌پردازم:

برنامه تکنوازان:

ابوعطا: ۱۷۹ - ۳۰۸ - ۷۰۱ - ۷۵۹

اصفهان: ۱۴۴ - ۱۵۵ - ۲۸۶ - ۲۹۶ - ۷۵۳

افشاری: ۱۸۲ - ۴۰۰ - ۷۴۷

بیات زند: ۵۸۰

چهارگاه: ۱۷۳ - ۷۲۰

دشتی: ۱۴۰ - ۱۹۳ - ۳۰۱ - ۶۴۱ - ۶۵۶

سه گاه: ۱۱۷ - ۲۸۳ - ۵۰۰ - ۷۰۶

شور: ۱۱۵ - ۱۸۸ - ۲۹۹ - ۶۶۰ - ۶۸۲ - ۷۲۸

شوشتری: ۱۷۷ - ۵۸۵ - ۶۴۸

ماه‌ور: ۲۴۸ - ۲۷۵

همایون: ۱۹۶ - ۴۰۵ - ۷۱۲

او در بیش از ۲۰۰ برنامه گلها آواز خوانندگانی چون غلامحسین بنان، حسین قوامی، محمود محمودی خوانساری، کوروس سرهنگ زاده و ... را همراهی کرده است و در بسیاری دیگر از این برنامه ها تکنوازی و هم‌نوازی او بدون همراهی خواننده پخش شده است. همچنین او حدود ۲۰۰ تصنیف ساخته است که کعبه دلها، نرگس شیراز، به یاد آن گذشته، شعله سرکش، گریز، گلریزان، توفان نوح، شبگرد، نور خدا و ... دهها تصنیف زیبای دیگر از آن جمله هستند.

درباره این کتاب

تاکنون کتاب های نت بیشمارى بوسیله ویلن نوازان سرشناس به چاپ رسیده است. ولی بیشتر آنها یا ردیف گونه بوده‌اند (مانند کتاب‌های آقایان علی تجویدی، همایون خرم و ...). یا قطعه و تصنیف‌ها (مانند آقای جواد لشکری و...) را را به نت درآورده اند. اما از نوازندگی بداهه‌نوازان چون پرویز یاحقی، علی تجویدی و حبیب الله بدیعی که دوستان بسیارى هم دارند تاکنون کتابی اختصاصی نگاشته نشده است. فقط ردیف آقای اسدالله ملک سال‌ها پیش به چاپ رسید که آن هم امروزه نایاب است.

بنابراین با توجه به علاقه شخصی که به ساز حبیب‌الله بدیعی داشتم، بر آن شدم به همراه دوست هنرمندم آقای «سینا حسینی» در حد توان به نگارش چهارمضرب و قطعه‌های بدیع ایشان بپردازیم. هنگامی که در حال نگارش این کتاب بودیم کتاب دیگری به نام «ساز تنها» نوشته آقای «فرشید فرهنگ حسن زاده» منتشر شد که ظاهراً خواسته ما را برآورده می‌کرد. بطوریکه از انتشار کتاب پیش رو چشم پوشی کردیم ولی سپس به چند دلیل به کار خود ادامه دادیم.

آقای فرهنگ در آن کتاب علاوه بر قطعه‌های ضربی، قطعه های آوازی را هم به نت درآورده است که چون تقریباً گلچینی از نواخته های بدیعی است، بنابراین می توان آن را به شایستگی ردیف (ویژه) حبیب الله بدیعی نیز به شمار آورد. اما به این دلیل که مرجع شنیداری این قطعه ها در کتاب معرفی نشدند برای برخی هنرجویان که به سبک نوازندگی بدیعی یا اصولاً نت خوانی کمتر آشنایی دارند امکان اجرای درست حالت آنها وجود ندارد. بنابراین در این کتاب تلاش شده است قطعاتی نت نویسی شوند که در کتاب ساز تنها نباشند و دوم اینکه مرجع آن برای شنیدن و مقایسه به هنرجویان معرفی شود. لازم به گفتن است که در گزینش این قطعه ها تلاش بر آن بوده که بدیع‌ترین ملودی‌ها نگاشته شوند.

در پایان از آنجا که به هر حال برگرداندن هر قطعه موسیقی (بویژه بصورت بداهه)، به خط نت با کاستی و اشکال و حتی اختلاف سلیقه‌هایی در روش نت نگاری بویژه در تحریر ها روبرو خواهد شد (تا حدی که از گذشته

درباره نت‌نگاری کتاب

سینا حسینی

سابقه پیدایش خط نت، برای ثبت موسیقی، به حدود ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح باز می‌گردد. قدیمی‌ترین خط برای بیان موسیقایی، روی یک لوح سنگی و در شهر باستانی نیپور (در عراق امروزی) پیدا شده است. شکل اولیه خط نتی که امروزه وجود دارد، در قرن هفتم میلادی و در سرودهای گریگوری استفاده می‌شده است. این خط به تدریج تکامل یافت و در قرن شانزدهم میلادی به شکل امروزی تبدیل شد. با نگاه به این تاریخ‌ها، شاید بتوان گفت خط نت همانند دیگر رسم الخط‌های رایج امروزی دورانی کهن و سیری تکاملی داشته است.^۱

می‌دانیم که تا امروز، و در تمام دنیا، هیچ خطی نیست که تمام ظرائف و حالات مورد نظر خود را توصیف کند. چه این که در ادبیات آنچه نوشته می‌شود تنها در صورتی قابل درست خواندن است که شخص به آن خط و آن زبان آشنایی کامل داشته باشد. این بدان معنی است که شخص در گفتگوی روزمره خود، از راه شنیدن، به رموز گفتار و نحوه بیان صامت‌ها و مصوت‌ها در رسیدن به نوع تلفظ کلمات و بیان گزاره‌های شرطی و پرسشی و خبری و ... رسیده و آن‌گاه که جملاتی را از روی خط می‌خواند، این اسلوب را رعایت می‌کند. در غیر اینصورت، اگر این آشنایی قبلی وجود نداشته باشد، برای هر رسم الخط باید هزاران علامت در نظر گرفت تا نگارنده شاید بتواند منظور خود را بیان

^۱ اما در ایران کمی بیشتر از یک قرن از ورود خط نت می‌گذرد. در این صد و اندی سال نظرات گوناگونی در مورد نت نویسی ارائه شده است. گاه مخالف و گاه موافق. موافقین خط نت در موسیقی ایرانی بر این باورند که وجود خط نت در گروه نوازی و هارمونیزه کردن موسیقی لازم است. هم چنین باید آن نغماتی که از گذشتگان در دست است، به خط نت نوشت تا از خطر نابودی حفظ شوند.

کند. از این روست که وقتی شخصی متنی را از روی نوشته می خواند، ناخودآگاه لحن و لهجه مخصوص به خود را ادا می کند که با لحن و لهجه نویسنده یا شخصی دیگر متفاوت خواهد بود. برای مثال یک تاجیک، اگر آشنا به خط فارسی باشد، متن حاضر را با گویش و لهجه خود و متفاوت از شما خواهد خواند.

به این ترتیب باید گفت خط نت هیچ گاه و در هیچ کجا نمایانگر تمام ظرائف مورد نظر موسیقیدان نیست. همانگونه که در نوشتار علائمی از قبیل ویرگول و نقطه و ... برای سهولت در القای پیام اختراع شده است، در موسیقی نیز علائمی چون آکسان و تریل و ... ابداع شده تا موسیقی دان، بیان موسیقایی خود را از روی نت با سهولت بیشتری انجام دهد. اما با این حال در موسیقی نیز موسیقی دان باید از طریق گوش دادن، با رموز و نحوه اجرای آواها و نواهای موسیقی خود آشنا گردد، چرا که در غیر اینصورت قادر به اجرای ریزه کاری های موسیقی نخواهد بود. از طرفی در موسیقی نیز هر هنرمند بسته به احساس یا پیشینه شنیداری خود، ناخودآگاه در اجرای یک قطعه حس و حال (لحن و لهجه) خود را القا می کند. برای مثال یک تاجیک بیات اصفهان را به شیوه خود اجرا می کند در صورتی که مقام اصفهان (از لحاظ سیر نت و فواصل گام) همان است.

منظور از آنچه به نظر شما رسید این است که اولاً آوانگاری قطعات حاضر مطمئناً نمی تواند تمام نوانس ها، زینت ها و دیگر کارعمل های اجرا شده را بیان کند. از این رو برای فهم دقیق تر قطعات، شنیدن اجرای آنها لازم و مفید خواهد بود. از طرفی نوازنده ای که از این کتاب استفاده خواهد کرد باید بداند، یکی از عواملی که باعث دلپذیر شدن ساز نوازنده می گردد، بیان شخصی موسیقی است. چه اینکه مقلد، اگر مقلد خوبی باشد، در بالاترین سطح همیشه زیر نام دیگری پنهان خواهد بود. پس نیکوست این قطعات، بعد از یادگیری و الگوبرداری، به زبان خود شما نواخته شود. البته نباید اصل آهنگ خدشه دار شود، بلکه باید در چهارچوب ارائه شده، قطعات را حالتی تازه داد.

و اما کتاب حاضر:

- برای نحوه اجرای علائم (مثلاً نحوه اجرای علامت ۵ روی نت ها) به کتب آموزش ویلن به شیوه ایرانی، مانند کتب هنرستان مراجعه کنید. هم چنین تلاش شده از علائم معمول برای تمام سازهای ایرانی استفاده شود تا نوازندگان دیگر سازها نیز بتوانند از قطعات این کتاب استفاده کنند.
- در بعضی از موارد، بویژه در قطعات با متروم پایین، میزان کشش نت ها و یا زمان وقوع آنها در اجراهای موجود اختلاف اندکی با نت های نوشته شده دارند که برای سهولت در نت خوانی گریز ناپذیر بود. اما تلاش شده است تا نزدیکترین شکل نت نویسی با اجرا برگزیده شود. (برای نمونه نگاه کنید به تحریرهای قطعه شماره ۲۸- مقدمه بیداد)
- با اینکه تمام کوشش ما بر این بوده است که نت نویسی تا حد ممکن ساده باشد و از زینت های کمتری استفاده شود، اما در هر حال حذف بسیاری از این علائم ممکن نیست. چرا که با حذف آن ها بسیاری از حالات دگرگون می شد. (برای مثال نگاه کنید به سطر پنجم قطعه شماره ۱۸- مقدمه سه گاه)
- در موسیقی ایرانی رسم بر این است که متروم قطعاتی که شش هشتم سنگین اند (یعنی از شش هشتم سنگین تر و از شش چهارم سریع ترند) را با چنگ و متروم قطعاتی که شش هشتم معمولی اند با سیاه نقطه دار نمایش دهند. به عبارت دیگر در ضرب شش هشتم، قطعاتی که متروم آنها با چنگ نمایش داده شده است، شش ضربی و قطعاتی که متروم آنها با سیاه نقطه دار تعیین شده است، دوضربی ترکیبی اند. (برای مثال نگاه کنید به متروم نوشته شده در بالای قطعات شماره ۲- مقدمه شور و شماره ۱۳ -

چهارمضرب ترک)

- در بعضی چهارمضرب های ایرانی که دو ضربی ترکیبی اند، معمولاً قطعه در چند جمله سه ضربی می شود. یعنی اگر قطعه بر وزن شش شانزدهم باشد، در این جملات سه هشتم خواهد بود. اما برای سهولت در نت خوانی معمولاً این تغییر ضرب نوشته نمی شود. (برای مثال نگاه کنید به سطر چهارم قطعه شماره ۹ - چهارمضرب ابوعطا)
- همانگونه که می دانیم موسیقی ایرانی بر مبنای بداهه نوازی/بداهه خوانی استوار است. یعنی نوازنده/خواننده، ممکن است، خودآگاه یا ناخودآگاه، یک ملودی و آهنگ مشخص را به شکل های مختلف و با زینت ها و نوانس های متفاوت اجرا کند. بر کسی پوشیده نیست که هر نحوی از انحای اجرای یک قطعه توسط استادان فن، قابلیت بررسی و کنکاش دارد. چون قطعات حاضر نیز از روی بداهه نوازی های شادروان استاد حبیب الله بدیعی نوشته شده اند، در تعدادی از نواخته ها، اجرای بار نخست بعضی جملاتی که تکرار می شوند، با بار دومشان تفاوت اندکی دارند. برای جلوگیری از اطاله نت نویسی در چنین مواردی تلاش شده جملاتی که از نظر نگارنده شاخص ترند نوشته شوند.

فهرست

دستگاه شور

۱. مقدمه از تکنوازان شماره ۷۵۱ (شور می) ۲۱
۲. مقدمه از تکنوازان شماره ۲۹۹ (شور می) ۲۲
۳. چهارمضرب (شور می) ۲۳
۴. مقدمه از تکنوازان شماره ۱۸۸ (شور سی) ۲۴
۵. چهارمضرب از تکنوازان شماره ۱۸۸ (شور سی) ۲۵

آواز ابوعطا

۶. مقدمه از گل‌های تازه شماره ۵۷ (ابوعطای ر) ۲۷
۷. مقدمه از برگ سبز شماره ۱۶۹ (ابوعطای ر) ۲۸
۸. مقدمه از برگ سبز شماره ۲۹۵ (ابوعطای ر) ۳۰
۹. چهارمضرب از آلبوم برگ سبز ۲ (ابوعطای ر) ۳۱

آواز دشتی

۱۰. مقدمه از گل‌های رنگارنگ شماره ۴۲۲ (دشتی می) ۳۵
۱۱. چهارمضرب از تکنوازان شماره ۳۰۱ (دشتی سی) ۳۷

آواز ترک (زند)

۱۲. مقدمه از آلبوم برگ سبز ۴ (بیات ترک دو) ۴۱
۱۳. چهارمضرب از آلبوم سدره ۲ (بیات ترک دو) ۴۲

آواز افشاری

۱۴. مقدمه از تکنوازان شماره ۴۰۰ (افشاری لا) ۴۷
۱۵. مقدمه از تکنوازان شماره ۱۴۲ (افشاری ر) ۴۸
۱۶. مقدمه از آلبوم برگ سبز ۲ (افشاری ر) ۴۹
۱۷. چهارمضرب از گل‌های تازه شماره ۷۵ (افشاری ر) ۵۰

دستگاه سه گاه

۱۸. مقدمه از آلبوم نوای ناب (سه گاه سی کرن) ۵۳
۱۹. چهارمضرب از تکنوازان شماره ۲۸۳ (سه گاه سی کرن) ۵۴
۲۰. دوضربی از اجرای خصوصی ۱۳۶۳/۲/۳۰ (سه گاه دو سری) ۵۷
۲۱. دوضربی از آلبوم چهره های ماندگار (سه گاه دو سری) ۵۸
۲۲. رنگ (سه گاه فا سری) ۵۹

دستگاه چهارگاه

۲۳. مقدمه از گل‌های رنگارنگ شماره ۴۷۷ (چهارگاه لا) ۶۱
۲۴. چهارمضرب از گل‌های رنگارنگ شماره ۴۳۸ (چهارگاه ر) ۶۲

دستگاه همایون

- ۶۵ ۲۵. چهارمضرب از گلهای رنگارنگ شماره ۴۵۲ (همایون لا)
۶۶ ۲۶. مقدمه شوستری از تکنوازان شماره ۱۷۷ (همایون می)
۶۷ ۲۷. چهارمضرب شوستری از آلبوم برگ سبز ۳ (همایون می)
۷۰ ۲۸. مقدمه بیداد از تکنوازان شماره ۱۹۶ (همایون می)

آواز اصفهان

- ۷۱ ۲۹. چهارمضرب از آلبوم برگ سبز ۷ (اصفهان ر)
۷۳ ۳۰. چهارمضرب از گلهای تازه شماره ۱۴۱ (اصفهان ر)
۷۵ ۳۱. چهارمضرب از برگ سبز شماره ۱۰۷ (اصفهان ر)
۷۷ ۳۲. چهارمضرب عشاق از گلهای تازه شماره ۱۲۸ (اصفهان ر)

دستگاه ماهور

- ۷۹ ۳۳. چهارمضرب از تکنوازان شماره ۲۴۸ (ماهور ر)
۸۱ ۳۴. مقدمه از یک شاخه گل شماره ۴۶۳ (ماهور سل)
۸۲ ۳۵. چهارمضرب از یک شاخه گل شماره ۴۶۳ (ماهور سل)
۸۴ ۳۶. چهارمضرب از گلهای رنگارنگ شماره ۴۴۶ (ماهور سل)

مقدمه شور

تکنوازان شماره ۷۵۱

$\text{♩} = 134$

شور می

1

5

5

6

6

5

اشاره به سه گاه فا سری

بازگشت به شور

دشتی

همایون لا

3

3

3

3

3

3

10

بازگشت به شور

دستگاه شور

مقدمه شور

تکنوازان شماره ۲۹۹

شور می

$\text{♩} = 96$

2

چهارمضرب شور

بر پایه چهارمضرب شور

ردیف راست کوک استاد ابوالحسن صبا

♩. = 84

شور می

The musical score is written in 3/8 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of nine staves of music. The notation includes various rhythmic values (quarter, eighth, sixteenth notes), rests, and ornaments (trills, grace notes). There are repeat signs and first/second endings marked. The piece concludes with a double bar line.

دستگاه شور

مقدمه شور

تکنوازان شماره ۱۸۸

$\text{♩} = 48$

شور سی

چهارمضرب شور

تکنوازان شماره ۱۸۸

شور سی

$\text{♩} = 124$ %

5

The musical score is written in 5/8 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of 10 staves of music. The notation includes various rhythmic values, slurs, and dynamic markings such as 'p.' (piano). There are repeat signs and a 'tr' (trill) marking. The score ends with a double bar line and repeat dots.

دستگاه شور

Musical score for "Dastgah-e Shor" in F# major, 2/4 time. The score consists of 10 staves. It features various musical notations including eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings like "p." (piano). There are also performance instructions such as "tr" (trill) and "(II) poco a poco rit." (second ending, gradually slowing down). The tempo is marked as quarter note = 54. The score includes first and second endings for several sections.

مقدمه ابوعطا

گل‌های تازه شماره ۵۷

♩ = 84

ابوعطای ر

6

6

6

8va

tr

10

tr

10

10

حجاز

tr

آواز ابو عطا

مقدمه ابو عطا

برگ سبز شماره ۱۶۹

ابو عطای ر

$\text{♩} = 64$

6

>

6

1.

2.

6

مقدمه ابوعطا

برگ سبز شماره ۲۹۵

ابوعطای ر

♩ = 98

8

3

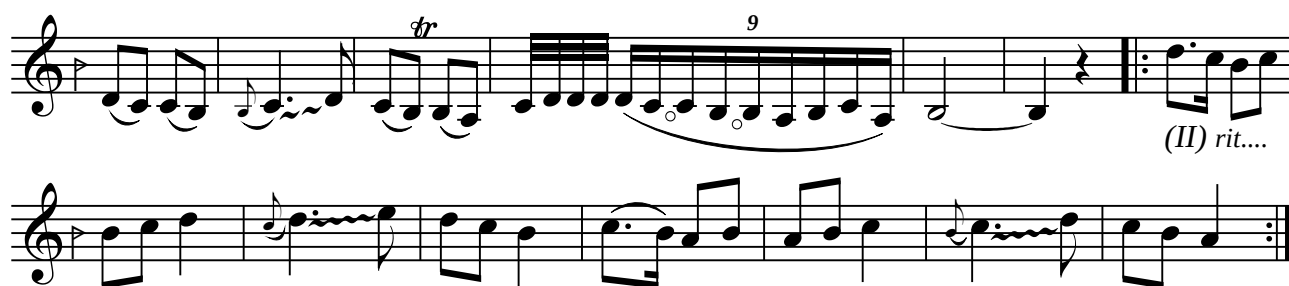
tr

6

5

6

8vb

چهارمضرب ابوعطا

آلبوم برگ سبز ۲

ابوعطای ر

♩. = 113 (A)

9

(B)

1.

2.

(II) 8vb...

The musical score is written on ten staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various note values, rests, and phrasing slurs. The second staff contains the word 'حجاز' (Hijaz) above the staff and a trill symbol 'tr' above a note. The third staff continues the melodic line. The fourth staff features a repeat sign and a double bar line. The fifth staff has two first endings marked '1.' and '2.'. The sixth staff includes a long horizontal line with a dot underneath, possibly indicating a sustained note or a specific performance technique. The seventh staff continues the melody. The eighth staff includes a section labeled 'A - B' and a performance instruction '(II) 8vb...'. The ninth staff has four trill symbols 'tr' above notes. The tenth staff concludes the piece with a final note and a long horizontal line with a dot underneath.

tr

6

3

3

A - B

1.

2.

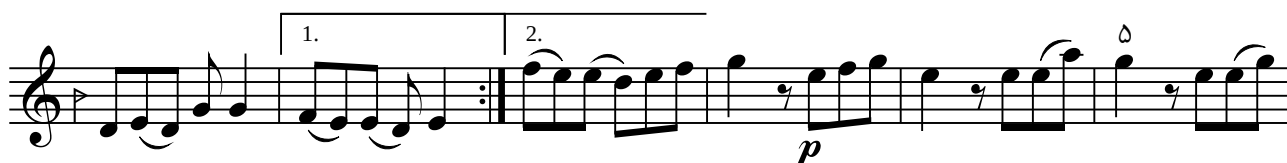
rit.

مقدمه دشتی

گل‌های رنگارنگ شماره ۴۲۲

♩. = 107

دشتی می

آواز دشتی

۵ ۵ ۵ ۵
mf
tr *tr* *tr*
tr *tr*
rit......
♩. = 75 *♩. = 40* *tr*
rit......
tr *tr* *tr* *tr*
tr

چهارمضرب دشتی

تکنوازان شماره ۳۰۱

♩. = 87

دشتی سی

آواز دشتی

The musical score is written for a single melodic line and a complex rhythmic accompaniment. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 6/16. The tempo is marked as quarter note = 135. The score consists of 11 staves. The first staff contains the main melody. The subsequent staves feature a dense, fast-paced accompaniment consisting of sixteenth-note patterns. There are several repeat signs and section markers throughout the piece. A section labeled 'A' is marked with a circled 'A' and a repeat sign. A section labeled 'B' is marked with a circled 'B'. The piece concludes with a section labeled 'A - B'.

$\text{♩} = 167$
 A-B A-B
Poco a Poco vit
Poco a Poco rit.
 $\text{♩} = 54$
rit.

مقدمہ ترک

آلبوم برگ سبز ۴

♩ = 104

بیات ترک دو

12

tr

5

5

5

5

tr

tr

5

tr

tr

10

p

mf

10

3

tr

tr

rit.

چهارمضرب ترک

آلبوم سدره ۲

بیات ترک دو

♩. = 127 (A)

13

(B)

This page contains musical notation for a piece in 3/4 time. The notation is written on a single treble clef staff. The piece begins with a key signature of one flat (B-flat) and a tempo marking of $\text{♩.} = 135$. The notation includes various rhythmic values, including quarter, eighth, and sixteenth notes, as well as rests. There are several measures with repeat signs and first/second endings. Dynamic markings include *tr* (trill) and *p* (piano). The piece concludes with a final measure.

♩ = 164

A - B

The musical score consists of nine staves. The first four staves feature complex rhythmic patterns with many beamed eighth and sixteenth notes, often grouped in triplets and marked with slurs. The fifth staff continues this pattern. The sixth staff introduces a change in texture with more spaced-out notes. The seventh staff includes the tempo marking *poco a poco rit.* and a tempo indication of $\text{♩} = 62$. The eighth staff features trills marked with *tr*. The final staff is a short concluding phrase.

مقدمه افشاری

تکنوازان شماره ۴۰۰

$\text{♩} = 123$

افشاری لا

14

The musical score is written in 6/8 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of eight staves of music. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, as well as rests. There are several triplet markings (3) and fingerings (6, 10) indicated. The score also features dynamic markings like *tr* (trills) and *I*, *II* (first and second endings). The piece concludes with a final cadence on the eighth staff.

مقدمه افشاری

تکنوازان شماره ۱۴۲

افشاری ر

♩ = 104 (A)

15

5

(B)

A - B

(II) 8vb...

5

tr

A - B

مقدمه افشاری

آلبوم برگ سبز ۲

افشاری ر

$\text{♩} = 81$

16

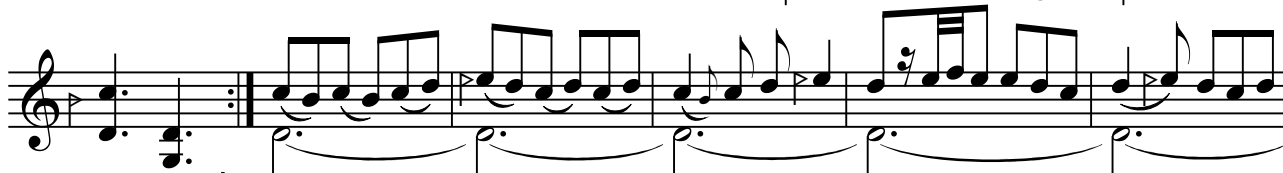
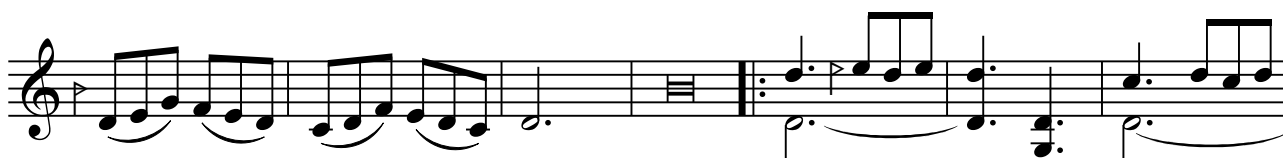
The musical score is written in 6/8 time with a tempo of 81 beats per minute. It consists of six staves of music. The melody is primarily in the treble clef, with some staves using a bass clef for lower notes. The music includes various ornaments such as trills (tr), grace notes (8va), and slurs. There are several repeat signs (double bar lines with dots) and first/second endings marked with '1.' and '2.'. The score is numbered '16' at the beginning of the first staff.

چهارمضرب افشاری

گل‌های تازه شماره ۷۵

♩. = 120

افشاری ر

آواز افشاری

1.

2.

2.

عراق

فروود

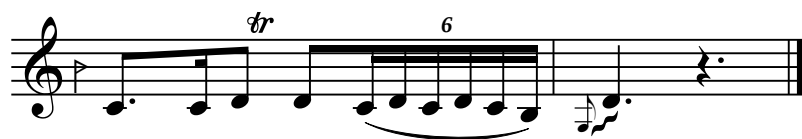
$\mathcal{I}$	1.
---------------	----

(II) poco a poco rit.

2. $\bullet = 50$

6

آواز افشاری

مقدمه سه گاه

♩ = 142

آلبوم نوای ناب

سه گاه سی کرن

دستگاه سه گاه

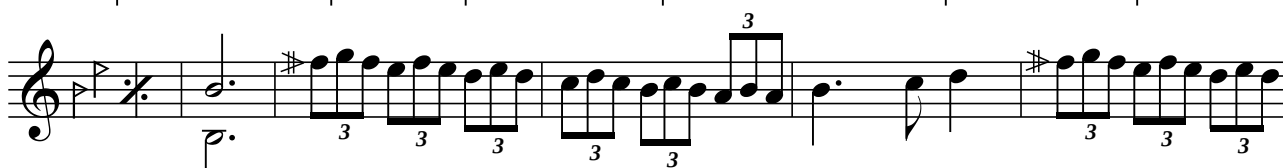
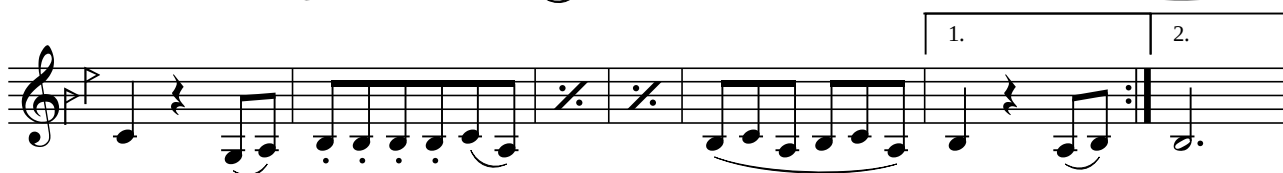

چهارمضرب سه گاه

♩. = 121

تکنوازان شماره ۲۸۳

سه گاه سی کرن

دستگاه سه گاه

قطعه سامانی استاد صبا

شکسته مویه

چهارگاه - حصار

بازگشت به سه گاه

تر

3

دستگاه سه گاه

The musical score is written for a single melodic line in Persian style, titled "دستگاه سه گاه" (Dastgah-e Se Gah). It consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is characterized by a series of eighth-note triplets, each marked with a "3" and a slur. The second staff continues the melody with various note values and rests, ending with a fermata. The third staff includes a first ending (marked "1.") and a second ending (marked "2."), both leading to a repeat sign. A tempo marking of "♩. = 54" is placed above the staff. The fourth staff features a trill (tr) and a repeat sign. The fifth staff concludes the piece with a trill (tr) and a final cadence. The score is written in a clear, professional notation style.

دو ضربی سه گاه

اجرای خصوصی ۱۳۶۳ / ۲ / ۳۰

سه گاه دو سری

20 $\text{♩} = 78$ (A)

(B)

A - B

دستگاه سه گاه

دو ضربی سه گاه

آلبوم چهره های ماندگار

♩ = 78

سه گاه دو سری

21

II. 8vb 5

A - B

رنگ سه گاه

سه گاه فاسری

♩ = 78 (A) (B)

22

tr

A - B

tr

tr

tr

A-B

مقدمہ چہار گاہ

گل‌های رنگارنگ شماره ۴۷۷

$\bullet = 56$

چهارگاه لا

23

23

چهارمضرب چهارگاه

گل‌های رنگارنگ شماره ۴۳۸

♩. = 110

چهارگاه ر

24

3 3 3

(A)

(B)

tr

tr

(C)

(D)

tr

tr

:|| C-D

tr

tr

A-B

rit...

چهارمضرب همایون

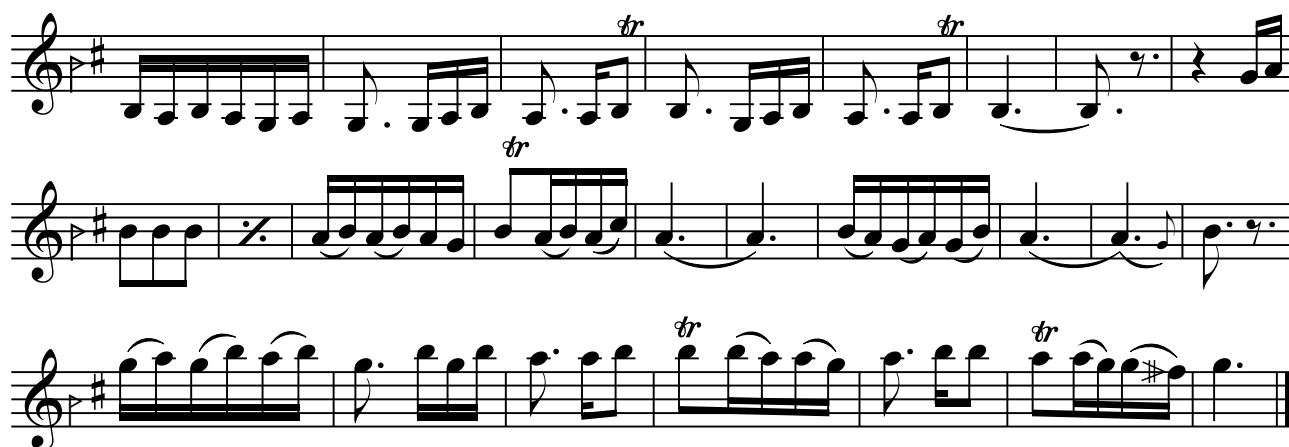
گل‌های رنگارنگ شماره ۴۵۲

♩ = 108

همایون لا

25

دستگاه همایون

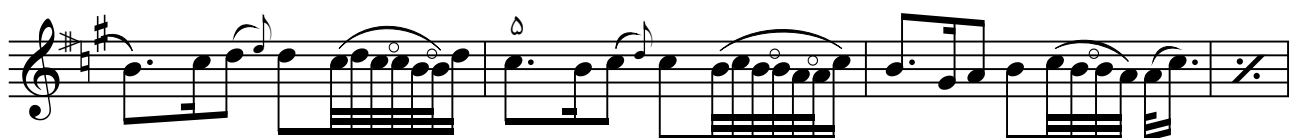
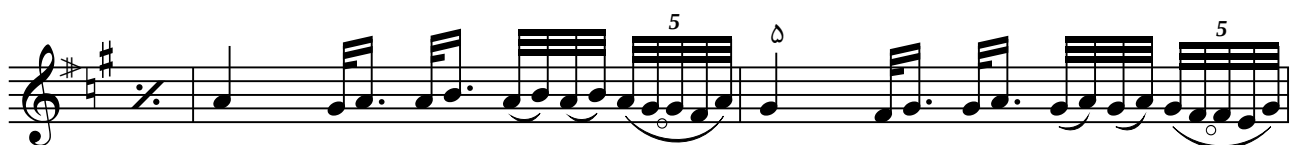

مقدمه شوشتری

تکنوازان شماره ۱۷۷

همایون می

$\text{♩} = 107$

Poco a Poco rit.

چهارمضرب شوشتری

آلبوم برگ سبز ۳

♩. = 113

همایون می

27

1. 2.

tr

p.

tr

پیداد

دستگاه همایون

This musical score represents the Dastgah-e Homayun scale, a fundamental mode in Persian music. It is written in a single melodic line on a five-line staff with a key signature of two sharps (F# and C#). The notation includes various rhythmic values such as eighth, sixteenth, and thirty-second notes, as well as rests. Trills (tr) are indicated above certain notes. The score is divided into measures by vertical bar lines, with repeat signs (double bar lines with dots) used to indicate recurring patterns. The piece concludes with a double bar line and a repeat sign. The notation is a mix of traditional Persian musical symbols and standard Western musical notation.

The musical score is composed of seven staves. The first four staves contain complex melodic lines with various rhythmic patterns and performance markings. The fifth staff is a single melodic line. The sixth staff features a series of repeated rhythmic patterns. The seventh staff concludes the piece with a final melodic line and a double bar line.

*علامات عرضی پشت فا، دوپل دیز نام دارد. همانطور که می دانید فا دوپل دیز برابر است با سل بکار. یعنی برای اجرا کافی است این نت ها همان سل بکار اجرا شوند

مقدمه بیداد

تکنوازان شماره ۱۹۶

$\text{♩} = 55$

همایون می

28

بیات راجع

فرود

قسمت فرود این قطعه توسط فرهنگ شریف نواخته شده است

چهارمضرب اصفهان

آلبوم برگ سبز ۷

اصفهان ر

♩. = 107 (A)

29

(B)

p

A - B

mf

f

mf

p

mf

3

3

3

3

آواز اصفهان

The musical score is written in F# major (one sharp) and 2/4 time. It consists of 10 staves of music. The notation includes treble clef, key signature of one sharp, and time signature of 2/4. The music features various note values (quarter, eighth, sixteenth notes), rests, accidentals (sharps, flats), and dynamic markings like 'rit...'. The score is a single melodic line.

چهارمضرب اصفهان

گل‌های تازه شماره ۱۴۱

اصفهان ر

♩ = 132

(A)

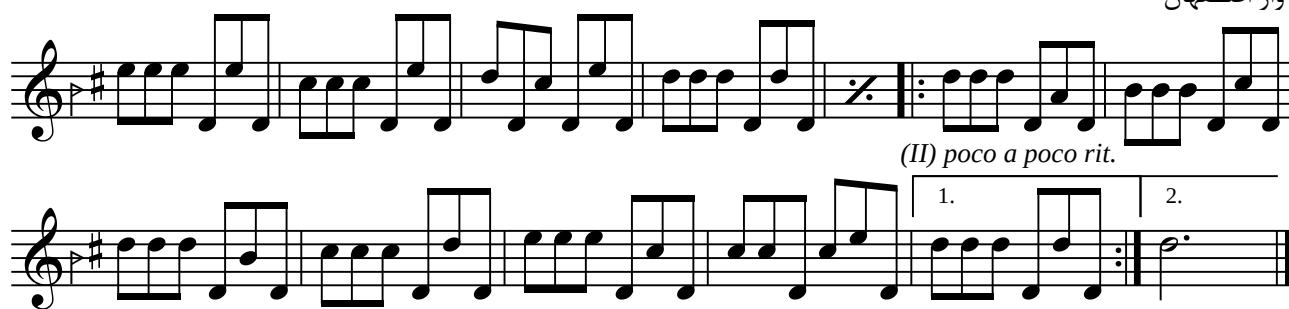
30

The musical score is written for a 6/8 time signature with a tempo of 132 beats per minute. It begins with a 30-measure introduction. Section A (measures 31-40) consists of a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand, both featuring eighth-note patterns and slurs. Section B (measures 41-50) starts with a rest for the first measure, followed by a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand, both featuring eighth-note patterns and slurs. The score concludes with a double bar line and repeat signs.

آواز اصفهان

The musical score is written for a single melodic line on a treble clef staff. The key signature is one sharp (F#), and the tempo is marked as quarter note = 153. The score is divided into 11 staves. The first six staves contain a variety of melodic phrases, including eighth and sixteenth notes, and rests. The seventh staff begins with a tempo marking of quarter note = 153. The eighth through eleventh staves feature a more rhythmic, repetitive pattern, likely a dance or instrumental accompaniment, consisting of eighth and sixteenth notes. The score concludes with a double bar line and repeat dots.

آواز اصفهان

چهار مضرب اصفهان

برگ سبز شماره ۱۰۷

اصفهان ر

31 $\text{♩} = 127$ (II) $8^{va}...$

The musical score consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music is written in a style that combines Western musical notation with traditional Persian rhythmic patterns. The score includes a variety of note values, rests, and slurs, indicating a complex melodic line. The final staff ends with a double bar line.

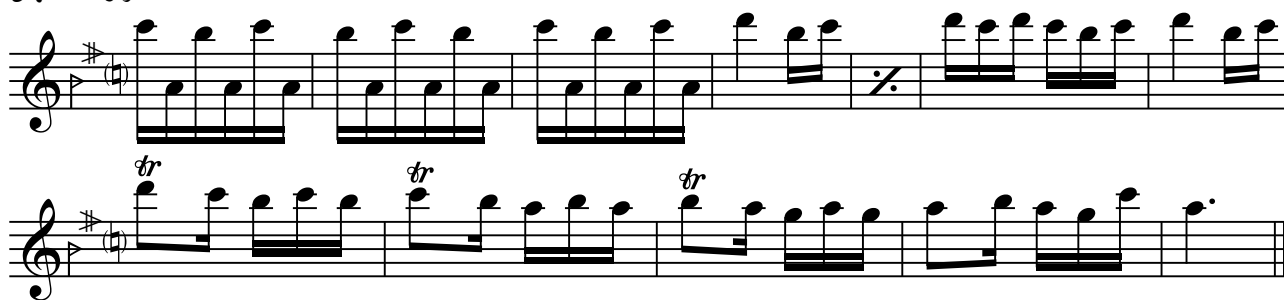
چهارمضرب عاشاق اصفهان*

گلہای تازه شماره ۱۲۸

اصفهان ر

32 $\text{♩} = 152$ 6/16 (II) $8^{va}...$

آواز اصفهان

* برای سهولت نت خوانی از نوشتن نت های واخوان صرف نظر شده است

چهارمضرب ماهور

تکنوازان شماره ۲۴۸

♩. = 117

ماهور

33

The musical score is written in 6/8 time with a key signature of two sharps (F# and C#). It begins with a treble clef and a common time signature. The score consists of nine staves of music. The first staff starts with a measure number of 33. The music features a variety of rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Trills (tr) are indicated above several notes. Slurs are used to group notes that are played together. The score includes first and second endings, marked with '1.' and '2.'. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

دستگاه ماهور

مقدمه ماهور

یک شاخه گل شماره ۴۶۳

♩. = 81

ماهور سل

34

The musical score is written for a single melodic line in the treble clef. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 6/8. The tempo is marked as ♩. = 81. The score begins with a measure rest followed by a quarter note G4, then a quarter note A4, and a quarter note B4. This is followed by a series of eighth notes and eighth rests, with triplet markings (3) appearing over several groups of eighth notes. Trills (tr) are marked above notes in measures 10, 12, 14, 16, 18, and 20. The piece ends with a double bar line in measure 22.

چهارمضرب ماهور

یک شاخه گل شماره ۴۶۳

ماهور سل

$\text{♩} = 137$

35

The musical score is written for a single melodic line in G major (one sharp). The time signature is 4/8, indicated by the tempo marking $\text{♩} = 137$. The score begins with a treble clef and a key signature of one sharp. It features a variety of musical notations including eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings such as *p* (piano) and *tr* (trills). The piece includes several repeat signs and a final section marked with a double bar line and a repeat sign. The notation is presented on ten staves, with the first staff starting at measure 35. The final staff concludes with a *p* marking and the word 'کشایش' (Kashayish) written above it.

mf

tr

فرود

poco a poco rit.

6

چهارمضرب ماہور

گل‌های رنگارنگ شماره ۴۴۶

ماہور سل

♩. = 97

پایان